QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 18 ta' Mejju 2001

Numru 8

~itazzjoni 2106/1998

***Migdal Insurance Co. Ltd*; *The Israel Phoenix Insurance Co. Ltd*; *Aryeh Insurance Co. Ltd*; *Sicurazione Generali Insurance Co. Ltd*; u, g]al kull interess li jista' jkollha, *Gadot Petrochemical Industries Ltd,* liema so`jetajiet esteri huma kollha lokalment rappre\entati mill-mandatarju spe`jali tag]-hom l-Avukat Dr Jotham Scerri-Diacono**

versus

Paul Mizzi li b'dikriet tad-19 ta' Novembru 1998 [ie nominat kuratur deputat sabiex jirrappre\enta lis-so`jetajiet esteri *Abrador S.A.* u *Konda Assets S.A.*; ir-Re[istratur tas-So`jetajiet; u b'dikriet ta' l-1 ta' Settembru 2000 [ie msejja] fil-kaw\a Benjamin Rizzo stral`jarju tas-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd*

F'din il-kaw\a l-atturi qeg]din jitolbu illi l-qorti t]assar dak kollu li wassal g]ax-xoljiment, stral` u t]assir ta' isem ta' so`jetà kummer`jali mir-re[istru tas-so`jetajiet.

I`-`itazzjoni tg]id illi fit-12 ta' Di`embru 1994 is-so`jetajiet konvenuti xoljew is-so`jetà *Rapsody Shipping Limited* u fil-11 ta' {unju 1996 il-konvenut Re[istratur tas-So`jetajiet]assar l-isem ta' *Rapsody Shipping Limited* mir-re[istru tas-so`jetajiet. Dan kollu sar minkejja li l-istess so`jetà, l-azzjonisti u r-rappre\entanti tag]ha kienu jafu li l-atturi kellhom pretensjonijiet kontra s-so`jetà u kienu wkoll fet]u pro`eduri fil-qorti, kemm f'Malta kif ukoll barra minn Malta, dwar dawk il-pretensjonijiet. G]alhekk, ig]idu l-atturi, il-pro`eduri ta' xoljiment u stral`, li wasslu biex isem is-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* jit]assar mir-re[istru, saru b'negli[enza jew b'qerq, biex jin[iebu fix-xejn il-jeddijiet ta' l-atturi u l-pro`eduri [udizzjarji [à mibdija minnhom.

Billi l-atturi g]andhom interess li s-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* ter[a' titqieg]ed fuq ir-re[istru, sabiex il-pro`eduri li bdew kontrieha jkunu jistg]u jitkomplew, huma fet]u din il-kaw\a u qeg]din jitolbu illi din il-qorti:

1. tg]id illi dak kollu li wassal g]ax-xoljiment, stral` u t]assir ta' l-isem tas-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* mir-re[istru sar]a\in u ma jiswiex, g]ax sar b'negli[enza jew b'qerq, biex jin[iebu fix-xejn il-jeddijiet ta' l-atturi kontra *Rapsody Shipping Ltd*;

2. t]assar il-pro`eduri kollha li wasslu g]ax-xoljiment, stral` u t]assir ta' l-isem tas-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* mir-re[istru, u t]assar ukoll ir-ri\oluzzjoni-jiet dwar hekk li]adu l-azzjonisti, il-konvenuti *Abrador S.A.* u *Konda Assets S.A.*; u

3. tordna lill-konvenut Re[istratur tas-So`jetajiet jer[a' jqieg]ed l-isem ta' *Rapsody Shipping Ltd* fuq ir-re[istru, sabiex din ter[a' ting]ata l-]ajja daqslikieku x-xoljiment tag]ha qatt ma sar.

Qeg]din jitolbu wkol l-ispejje\ ta' dawn il-pro`eduri.

Il-konvenut Re[istratur tas-So`jetajiet ressaq dawn l-e``ezzjonijiet[1]:

1. dwar il-meritu, hu ma jafx sew il-fatti tal-kaw\a u g]alhekk joqg]od fuq id-de`i\joni tal-qorti;

2. it-talbiet mag]mula mill-atturi ma jistg]ux jintlaqg]u skond il-li[i g]ax is-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* kienet t]assret mir-re[istru tas-so`jetajiet fil-11 ta' {unju 1996 u ma hemm xejn fl-Ordinanza dwar So`jetajiet Kummer`jali li jipprovdi g]at-t]assir tal-pro`eduri kollha li wasslu g]ax-xoljiment, l-istral` u t-t]assir ta' isem ta' so`jetà, u li bih is-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* tista' ter[a' ting]ata l-]ajja wara li kienet imne]]ija mir-re[istru tas-so`jetajiet;

3. il-[udizzju ma hux integru billi wie]ed mill-kontradditturi le[ittimi kellu jkun Benjamin Rizzo, li kien stral`jarju tas-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd*; wara li, b'dikriet ta' l-1 ta' Settembru 2000[2], Benjamin Rizzo *nomine* ssejja] fil-kaw\a, ma hux me]tie[li nqisu aktar din l-e``ezzjoni.

Il-konvenut Paul Mizzi f'isem is-so`jetajiet *Abrador S.A.* u *Konda Assets S.A.* ressaq l-istess e``ezzjoni[3] b]at-tieni e``ezzjoni tar-Re[istratur tas-So`jetajiet.

Benjamin Rizzo *nomine*, imsejja] fil-kaw\a, g]alkemm notifikat bl-atti, ma ressaq ebda e``ezzjoni u baqa' kontuma`i.

---

1 *Fol.* 83.

2 *Fol.* 150.

3 *Fol.* 98.

Il-kwistjonijiet f'din il-kaw\a, essenzjalment, huma tnejn:

1. jekk dak li wassal biex is-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* tit]assar minn fuq ir-re[istru tas-so`jetajiet sarx b'qerq, biex jin[iebu fix-xejn il-jeddijiet ta' l-atturi; u

2. fil-ka\ li jinstab li kien hemm tassew qerq, jekk il-li[i tag]tix ir-rimedju li s-so`jetà ter[a' ting]ata l-]ajja wara li tkun t]assret mir-re[istru.

Il-fatti li wasslu g]al dan il-ka\ [raw hekk:

Is-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* kienet sid il-bastiment *Grape One* li kien g]ereq fid-9 ta' Di`embru 1993. Fost il-merkanzija li ntilfet meta g]ereq il-bastiment kien hemm merkanzija tas-so`jetà attri`i *Gadot Petrochemical Industries Ltd*, li kienet assikurata mas-so`jetajiet assikuraturi li wkoll huma atturi f'din il-kaw\a, u l-assikuraturi]allsu ta]t il-polza. Billi l-atturi kienu tal-fehma li *Rapsody Shipping Ltd* kienet ta]ti g]at-telf, bdew ifittxu li jie]du ming]andha l-]las tad-danni.

Fid-9 ta' Di`embru 1994, sena wara li g]ereq il-bastiment, *Gadot Petrochemical Industries Ltd* tat avvi\ li kienet qieg]da ta]tar arbitru skond i`-*charterparty*[4]. Dan l-avvi\ tatu lis-so`jetà *Vecomar Shipping Management S.A.*, mhux lil *Rapsody Shipping Ltd*; ir-ra[uni g]al dan fissruha l-avukati tag]ha f'ittra mibg]uta fit-13 ta' Frar 1995 lil *Rapsody Shipping Ltd*[5], li tg]id hekk:

> On the 9th December 1994 we gave notice to *Vecomar Shipping Management S.A.* of the appointment, on behalf of our clients, of Mr Christopher Moss as Arbitrator in connection with disputes arising under the charterparty. At that time our clients did not know the precise identity of the party from whom they had chartered the vessel since no copy of the charterparty was ever given to them. In view of this, notice of the original appointment of Mr Moss was given to your managers, *Vecomar*. ... ...

4 *Foll.* 43 *et seq.* Il-pro`eduri ta' arbitra[[ inbdew f'Di`embru ta' l-1994, mhux ta' l-1993, kif ig]idu,]a\in, l-atturi fin-nota ta'osservazzjonijiet tag]hom, para. 2.e, *fol.* 105.

5 *Foll.* 41 *et seq.*

> It has now come to our attention that you, *Rapsody Shipping Limited*, were stated as being owners and "c/o *Vecomar Shipping*". Whilst reserving our clients' rights to argue that the original notice of 9th December 1994 was duly given of the appointment of Mr Christopher Moss, having now established the true position we repeat our notice of such appointment to you in your capacity as owners under the charterparty dated 15th November 1993 in connection with disputes arising under the same and call upon you to nominate your Arbitrator within 20 days upon receipt of this notice.

L-avvi\ ta' l-arbitra[[ing]ata fl-uffi``ju re[istrat ta' *Rapsody Shipping Ltd* fis-17 ta' Frar 1995[6].

Tassew, il-qorti ma tifhimx kif *Gadot Petrochemical Industries Ltd* setg]et tg]id illi, fid-9 ta' Di`embru 1994, ma kinitx taf li s-sid tal-bastiment kienet *Rapsody Shipping Ltd*, g]ax fid-9 ta' Di`embru 1994 stess, kienet in]ar[et mill-*High Court of Justice, Queen's Bench Division, Admiralty Court*, ta]rika[7] minn *Gadot Petrochemical Industries Ltd* flimkien ma' l-atturi l-o]rajn, is-so`jetajiet assikuraturi, kontra *Rapsody Shipping Ltd*, b]ala "*first defendant*" u *Vecomar Shipping Management S.A.* b]ala "*second defendants*" dwar it-telf tal-merkanzija fuq *Grape One*. G]alhekk dak in-nhar kienet taf li *Rapsody Shipping Ltd* kellha interess fil-pro`eduri.

L-atturi bdew ukoll pro`eduri o]rajn, dwar l-istess in`ident, quddiem it-*Tribunal de Commerce* ta' Nantes[8]. Jidher, i\da, li dawn il-pro`eduri kienu fl-24 ta' Novembru 1997 t]assru minn fuq il-lista tal-kaw\i tat-tribunal[9]. Infet]u wkoll pro`eduri quddiem il-qrati ta' Malta[10], i\da l-atturi irtiraw dawk il-pro`eduri wkoll billi kien hemm *alibi pendentes* il-pro`eduri l-o]ra msemmija fuq[11].

---

6 Ara l-*affidavit* ta' l-Avukat Jotham Scerri-Diacono ma]luf fl-20 ta' Frar 1995, *fol.* 40.

7 *Foll.* 47 *et seqq.*

8 *Foll.* 50 *et seqq.*

9 Ara l-ittra ta' l-Avukat Jean Vigneron tas-27 ta' Novembru 1997.

10 ~itaz. 1735/1994.

11 Ara para. 2.e tan-nota ta'osservazzjonijiet ta' l-atturi, *fol.* 105.

Barra minn dawn il-pro`eduri [udizzjarji u arbitrali, kienu g]addejjin ukoll diskussjonijiet bejn l-avukati tal-partijiet dwar il-pretensjonijiet ta' *Gadot Petro-chemical Industries Ltd* u l-assikuraturi tag]ha kontra *Rapsody Shipping Ltd.*

Waqt li kien g]addej dan kollu, il-konvenuti azzjonisti ta' *Rapsody Shipping Ltd* fit-12 ta' Di`embru 1994 g]addew ri\oluzzjoni illi s-so`jetà "*be placed in voluntary liquidation*" u li biha]atru lil Benjamin Rizzo b]ala stral`jarju[12]. Fit-12 ta' Di`embru 1994 ukoll, ing]ata lir-Re[istratur tas-So`jetajiet avvi\ tax-xoljiment tas-so`jetà[13] kif irid l-art. 151 ta' l-Ordinanza dwar So`jetajiet Kummer`jali (Kap. 168), u avvi\ ta']atra ta' stral`jarju[14], kif irid l-art. 153 ta' l-istess Ordinanza. Ir-re[istratur irre[istra l-avvi\ ta' xoljiment fit-3 ta' Jannar 1995. Fis-6 ta' Mejju 1996 l-azzjonisti approvaw il-kontijiet u l-pro[ett ta' tqassim[15] u fl-10 ta' Mejju 1996 l-istral`jarju ippre\enta lir-re[istratur il-kotba tal-kummer` tas-so`jetà u r-rendikont tieg]u[16]. F'dawn id-dokumenti ma tissemmiex il-pretensjoni ta' l-atturi, u l-fatt li kienu g]addejjin pro`eduri [udizzjarji dwarha.

Fil-11 ta' {unju 1996, imbag]ad, ir-Re[istratur tas-So`jetajiet ]assar isem is-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* mir-re[istru tas-so`jetajiet.

Fil-bidu ta' l-1998 l-arbitri li kienu qeg]din jisimg]u l-arbitra[[mibdi mill-atturi kienu mg]arrfa, mill-avukati ta' *Rapsody Shipping Ltd*, li s-so`jetà kient t]assret minn fuq ir-re[istru, u g]alhekk il-pro`eduri ta' l-arbitra[[kellhom jieqfu billi wa]da mill-partijiet ma kinitx g]adha te\isti. L-atturi qeg]din issa, b'dawn il-pro`eduri tallum, ifittxu li jer[g]u jag]tu l-]ajja lil *Rapsody Shipping Ltd* sabiex l-arbitra[[ikun jista' jasal sat-tmiem tieg]u u jing]ata *lodo* u hekk l-atturi jittamaw

12 *Fol.* 11.

13 *Fol.* 10.

14 *Fol.* 12.

15 *Fol.* 34.

16 *Foll.* 13 *et seqq.* u *foll.* 28 *et seqq.*

li jkollhom titolu esekuttiv biex ji[bru d-danni li [arrbu meta ntilef il-bastiment *Grape One* bil-merkanzija li kien qieg]ed i[orr.

Il-partijiet qeg]din jaqblu li l-Ordinanza dwar So`jetajiet Kummer`jali, il-li[i li tirregola lis-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd*, ma fiha ebda dispo\izzjoni li tg]id espressament li so`jetà li isimha jkun im]assar minn fuq ir-re[istru tista' ter[a' ting]ata l-]ajja. L-atturi, i\da, qeg]din ig]idu li dan ma hux ta' xkiel biex jing]ataw ir-rimedju li jridu huma, billi l-pro`eduri kollha li wasslu g]at-t]assir ta' isem is-so`jetà saru b'qerq. Il-konvenut Re[istratur tas-So`jetajiet, bla ma da]al fil-meritu jekk hemmx qerq, wie[eb illi, ukoll fil-ka\ ta' qerq, l-atturi g]andhom rimedji o]rajn, i\da l-li[i ma tag]tix li so`jetà li tkun t]assret mir-re[istru ter[a' titqieg]ed fuq ir-re[istru. Il-konvenuti azzjonisti tas-so`jetà qeg]din jaqblu mar-re[istratur li r-rimedju li jridu l-atturi ma jing]atax, i\da qeg]din ig]idu wkoll illi ma kien hemm ebda qerq.

Il-pro`eduri li jwasslu g]ax-xoljiment, stral` u t]assir ta' isem ta' so`jetà huma regolati fl-artt. 150 *et seqq* ta' l-Ordinanza dwar So`jetajiet Kummer`jali. L-art. 151 irid li l-avvi\ ta' xoljiment ikun re[istrat u pubblikat, u l-art. 153 ig]id l-istess dwar l-avvi\ ta' ]atra ta' stral`jarju. Kif rajna, dawn id-dispo\izzjonijiet tal-li[i t]arsu fil-ka\ ta' *Rapsody Shipping Ltd*.

L-art. 155 ig]id illi, hekk kif jin]atar stral`jarju, is-setg]at kollha tad-diretturi jieqfu, u l-art. 44, li jg]odd ukoll g]al so`jetajiet anonimi, ig]id illi r-rappre\entanza tas-so`jetà tg]addi f'idejn l-istral`jarju, li jkollu s-setg]a li jag]mel dak kollu li jwassal g]all-istral` tan-negozju ming]ajr, i\da, ma jkollu s-setg]a li jag]mel operazzjonijiet kummer`jali [odda. L-art. 43, kif mibdul bl-art. 156 biex ig]odd g]al so`jetajiet anonimi, ig]id hekk:

> **43.** Meta stral`jarju ji[i ma]tur, [id-diretturi] g]andhom —
>
> (*a*) jikkonsenjaw lill-istral`jarju l-attiv kollu u l-kotba u d-dokumenti l-o]ra kollha tas-so`jetà u g]andhom ilestu l-kontijiet

dwar l-amministrazzjoni tag]hom g]al dak i\-\mien minn meta jkunu saru l-kontijiet ta' qabel; u

(*b*) flimkien ma' l-istral`jarju, ilestu karta tal-bilan` li turi l-istat tas-so`jetà fid-data tax-xoljiment.

L-art. 159 irid li meta n-negozju tas-so`jetà jkun stral`jat, l-istral`jarju j]ejji rendikont li jkun verifikat minn uditur u, wara, flimkien mar-rapport ta' l-uditur u ma' pro[ett ta' tqassim, jitqieg]ed quddiem laqg]a [enerali tas-so`jetà. Fil-ka\ ta' *Rapsody Shipping Ltd* ma kienx fadal attiv g]ax il-kontijiet, ukoll ming]ajr ma tqieset il-pretensjoni ta' l-atturi, kienu juru *deficit*. Il-pro[ett ta' tqassim [17] g]alhekk kien ig]id illi l-azzjonisti kienu rrinunzjaw g]all-bilan` li kellhom favur tag]hom fil-kont kurrent mas-so`jetà u kienu sejrin i]allsu d-djun murija fil-kotba, li kienu d-drittijiet ta' l-istral`jarju u ta' l-uditur u spejje\ amministrattivi, "*from personal resources*".

Ir-rendikont, ir-rapport u l-pro[ett, wara li jkunu approvati kif ig]id l-art. 160, g]andhom ikunu konsenjati lir-re[istratur, flimkien mal-kotba tan-negozju tas-so`jetà, u wara dan kollu r-re[istratur g]andu j]assar isem is-so`jetà mir-re[istru, kif ig]id l-art. 161.

Huwa wkoll relevanti l-art. 45, li wkoll ig]odd g]al so`jetajiet anonimi:

45. (1) L-istral`jarju ma g]andu jqassam ebda attiv tas-so`jetà bejn is-so`ji jekk ma jkunux t]allsu d-djun u l-passiv tas-so`jetà jew ma tkunx twarrbet somma bi\\ejjed g]all-]las tag]hom.

Fil-fehma tal-qorti, minn dawn id-dispo\izzjonijiet tal-li[i jo]or[u \ew[punti li huma ta' relevanza g]all-g]anijiet tal-kaw\a tallum:

a) il-li[i trid li ting]ata pubbli`ità lill-pro`eduri ta' l-istral` biex terzi jkunu jistg]u j]arsu l-interessi tag]hom; u

[17] *Fol.* 32.

b) l-amministraturi tas-so`jetà g]andhom f'kull ka\ id-dmir illi j]arsu l-interessi ta' terzi meta jag]mlu l-kontijiet sabiex jintwera sew "l-istat tas-so`jetà fid-data tax-xoljiment".

Fil-ka\ tallum il-pubbli`ità li trid il-li[i ng]atat. Dan huwa argument kontra t-te\i ta' l-atturi g]ax *lex vigilantibus spectat*, u bejn meta kien pubblikat l-avvi\ ta' xoljiment u ta' ]atra ta' stral`jarju u meta s-so`jetà t]assret mir-re[istru kien hemm \mien bi\\ejjed biex l-atturi setg]u g]amlu dak li kien me]tie[biex i]arsu l-interessi tag]hom.

Dan l-element ta']tija fuq l-atturi, i\da, ma je]lisx lill-amministraturi u lill-organi tas-so`jetà fi stral` mid-dmir tag]hom li j]arsu l-interessi wkoll tal-kredituri. {à rajna illi, mill-inqas mis-17 ta' Frar 1995, ing]ata avvi\ fl-uffi``ju re[istrat ta' *Rapsody Shipping Ltd* li kienu nbdew pro`eduri ta' arbitra[[ kontrieha. Dak i\-\mien kien [à n]atar stral`jarju, u g]alhekk l-amministrazzjoni tas-so`jetà kienet f'idejh u l-avvi\ kellu jing]ata lilu, i\da l-avvi\ ta' ]atra ta' stral`jarju[18] ma jag]ti ebda indirizz ie]or fejn isiru notifiki, u g]alhekk l-avvi\ ing]ata sew fl-uffi``ju re[istrat tas-so`jetà.

Dan l-avvi\ ing]ata qabel ma l-azzjonisti approvaw il-kontijiet u pro[ett ta' tqassim fis-6 ta' Mejju 1996[19], u g]alhekk meta approvaw il-kontijiet u l-pro[ett ta' tqassim biex seta' jitkompla l-pro`ess li jwassal g]at-t]assir tas-so`jetà mir-re[istru l-organi tas-so`jetà kienu jafu li l-kontijiet approvati minnhom kienu ]\iena g]ax ma saritx riserva g]all-ka\ li l-pro`eduri [udizzjarji u arbitrali li kienu mexjin kontra s-so`jetà jwasslu g]all-kanonizzazzjoni ta' dejn kontrieha. L-approvazzjoni ta' dawk il-kontijiet g]alhekk saret b'*dolus* jew b'*culpa lata quæ dolo æqiparatur*.

---

18 *Fol.* 12.

19 *Fol.* 34.

Fil-fehma tal-qorti g]alhekk l-atturi g]andhom ra[un ig]idu li l-pro`eduri li wasslu biex *Rapsody Shipping Ltd* titne]]a mir-re[istru tas-so`jetajiet kienu mtebbg]in b'*dolus* jew, g]allinqas, *b'culpa lata*.

Dan iwassal biex jing]ata r-rimedju li jridu l-atturi, li s-so`jetà ter[a' titqieg]ed fuq ir-re[istru?

{à rajna li l-partijiet jaqblu li l-Ordinanza ma tg]id xejn dwar kif so`jetà li t]assret mir-re[istru tista' ter[a' titqieg]ed fih, u l-konvenuti qeg]din ig]idu li dan ifisser li dak ir-rimedju ma jing]atax mil-li[i.

Il-partijiet, fin-noti ta' osservazzjonijiet eruditi u studjati tag]hom, semmew pre`edenti u awtoritajiet biex isa]]u t-te\i rispettiva tag]hom. Il-pre`edenti quddiem il-qrati ta' Malta li semmew il-partijiet dwar interpretazzjoni tal-parti ta' l-Ordinanza li tirregola x-xoljiment, l-istral` u t-t]assir ta' so`jetà mir-re[istru huma \ew[sentenzi: dik *in re* **Avv. Leslie Grech** ***versus*** **Re[istratur tas-So`jetajiet**, mog]tija mill-Qorti ta' l-Appell fid-9 t'Ottubru 1979, **u** dik *in re* ***Mayflower Property Co. Ltd versus*** **Re[istratur tas-So`jetajiet** ***et***, mog]tija mill-Prim'Awla tal-Qorti ~ivili fit-22 ta' Jannar 1999.

G]alkemm g]andhom ra[un l-atturi jg]idu illi l-fatti *in re* **Avv. Leslie Grech** ***versus*** **Re[istratur tas-So`jetajiet** — fejn il-qorti kienet qalet illi ma tistax tmur lura mill-pro`ess ta' stral` u t]assir tas-so`jetà mir-re[istru biex lis-so`jetà ter[a' tag]tiha l-]ajja — huma x'aktarx differenti minn dawk fil-ka\ tallum g]ax fil-ka\ ta' Grech ma kien hemm ebda irregolarità fil-pro`ess ta' stral` u kien biss ka\ fejn l-azzjonisti kienu bidlu l-fehma tag]hom li jxolju s-so`jetà u xtaqu jer[g]u jag]tuha l-]ajja, madankollu huwa relevanti dak li qalet il-Qorti ta' l-Appell dwar ir-ra[uni li wasslitha biex tg]id li r-rimedju mitlub f'dak il-ka\ ma setax jing]ata:

> ... ... il-qorti tikkonkludi li l-le[islatur tag]na ma pprevediex b]ala ammissibbli din l-ipotesi ta' revoka ta' xoljiment g]ax mhux presumibbli li hu ried jipprovdi g]all-interess tat-terzi bil-pubbli`ità tax-xoljiment ta' so`jetà u mhux ukoll b'dik ta' l-eventwali rivivixxenza tag]ha, li la ipprovda espressament

> g]aliha (kif, kieku ried, kien ukoll jag]mel) u lanqas ma hu presumibbli li ried i]alliha tin[ibed b'interpretazzjoni estensiva jew b'analo[ija ... ... mid-dispo\izzjoni dwar in-notifikazzjoni tax-xoljiment g]ax kieku kien ikun qieg]ed wisq stranament i]alliha, a differenza tad-dispo\izzjoni dwar in-notifikazzjoni tax-xoljiment, bla ebda sanzjoni in kwantu l-penalità ma tistax ti[i esti\a g]al dak li skond l-ittra tal-li[i ma jid]olx ta]tha.

G]alkemm dan huwa argument validu, ma hux g]al kollox konklu\iv; il-fatt li ma hemmx dispo\izzjonijiet biex ikun imxandar it-tqeg]id mill-[did tas-so`jetà fuq ir-re[istru, u g]al sanzjoni fin-nuqqas ta' dik il-pubbli`ità, ma g]andux bilfors iwassal g]all-konklu\joni li r-rimedju nnifsu ma jing]atax.

Aktar relevanti g]all-g]anijiet tal-kaw\a tallum jidher il-ka\ ta' *Mayflower Property Co. Ltd*, g]ax f'dak il-ka\ il-pro`ess ta' stral` kien sar]a\in u fil-pro[ett ta' tqassim kienet bi \ball t]alliet barra proprjetà immobbiljari li kellha s-so`jetà. Billi l-azzjonisti kienu nteb]u b'dan l-i\ball wara li s-so`jetà kienet t]assret minn fuq ir-re[istru, talbu illi l-istral` jer[a' jinfeta] mill-[did sabiex fil-pro[ett ta' tqassim tid]ol ukoll dik il-proprjetà. F'dak il-ka\ il-qorti kienet tat ir-rimedju mitlub u, biex g]amlet hekk, qag]det fuq il-parir li kien ta r-Re[istratur tas-So`jetajiet stess li, f'dak il-ka\, fi kliem is-sentenza, "ma kienx qed jikkontesta l-possibbiltà li jer[a' jinfeta] mill-[did il-pro`ess ta' stral` g]alkemm hu ma eskludiex il-possibbiltà ta' kontestazzjoni min-na]a tieg]u f'ka\ijiet o]ra". Ir-re[istratur kien ukoll fisser ir-rimedju "b]ala wie]ed e``ezzjonali li kellu ji[i deskritt u akkordat b]ala tali u mog]ti biss a ba\i ta' ra[unijiet u esi[enzi konkreti ta' [ustizzja u prati`ità", u kompla billi g]amel dawn ir-rakkomandazzjonijiet li mbag]ad imxiet fuqhom il-qorti meta tat is-sentenza:

> a) ir-rimedju kien wie]ed e``ezzjonali fid-dawl tal-fatt illi ma hemmx rimedju ie]or;
>
> b) ir-rimedju kien inti\ sabiex ti[i kkunsidrata dik il-proprjetà li tkun t]alliet barra bi \ball mill-*accounts* u mis-*scheme of distribution* u g]al ebda skop ie]or u sussegwentement l-esponent ikun jista' jippro`edi g]at-t]assir definittiv ta' l-isem tas-so`jetà mir-re[istru tas-so`jetajiet;
>
> `) ir-rimedju m'g]andux ji[i kkunsidrat b]ala forma ta' ri`etta bl-iskop li ji[i ssanat kwalunkwe manifestazzjoni ta' traskura[ni jew inkompetenza kommessi matul l-istral` ta' so`jetajiet kummer`jali;

> d) ji[i stabbilit perijodu li fih l-istral`jarju u l-membri tas-so`jetà in kwistjoni kellhom jikkonkludu dawk il-passi kollha me]tie[a u dan sabiex ti[i assikurata `ertezza fi-istatut tas-so`jetà in kwistjoni u sabiex l-affarijiet ma jittawlux ming]ajr b\onn.

Fil-ka\ tallum, i\da, ir-Re[istratur ta-So`jetajiet qieg]ed jopponi t-talba kemm g]ax il-li[i ma tag]tix ir-rimedju mitlub mill-atturi kif ukoll g]ax l-atturi g]andhom rimedju ie]or billi jmexxu direttament kontra l-azzjonisti ta' *Rapsody Shipping Ltd* ladarba qeg]din ig]idu li dawn b'qerq `a]]duhom mid-dritt ta' azzjoni kontra s-so`jetà.

Fil-fehma tal-qorti, il-fatt li l-li[i ma tipprovdix g]al rimedju espressament ma jfissirx li rimedju ma jing]atax, kif ing]ata fil-ka\ ta' *Mayflower Property Co. Ltd* jekk jintwera li hemm l-elementi kollha me]tie[a. Jidher li, g]alkemm id-dottrina ma hix unanimi, din hija wkoll il-fehma prevalenti tal-[urisprudenza fl-interpretazzjoni tal-li[i taljana li kienet il-mudell g]ad-dispo\izzjonijiet ta' l-Ordinanza dwar So`jetajiet Kummer`jali fejn din tirregola x-xoljiment u l-istral`. F'dan il-kuntest g]andu jing]ad illi l-qorti ma taqbilx mar-Re[istratur tas-So`jetajiet meta dan fisser din is-silta mill-[abra ta' *Giurisprudenza Sistematica di Diritto Civile e Commerciale*[20]:

> ... ... la giurisprudenza unanime e costante della suprema Corte afferma che "la chiusura delle operazioni di liquidazione di una società ... ... producono l'estinzione della società, sia questa di capitali o di persone ... ... soltanto in quanto la situazione apparente o presuntiva risponda alla realtà di fatto della effettiva cessazione di tutti i rapporti derivanti dall'attività della società o a questi connessi".
>
> La suprema Corte ritiene di conseguenza che, nonostante sia intervenuta la cancellazione della società, tutti i creditori possano agire nei confronti della società in persona dei suoi liquidatori.

Ir-Re[istratur tas-So`jetajiet fehem l-a]]ar paragrafu ta' din is-silta hekk:

> ... ... il-po\izzjoni li]adu l-qrati taljani hi li l-kredituri jistg]u jippro`edu kontra s-so`jetà fil-persuna ta' l-istral`jarju u mkien ma ssemmi li l-kumpanija ter[a' ti[i ravvivata.

---

[20] *Societa in generale, societa di persone, associazione in partecipazione* / Renzo Costi, Giuseppe di Chio . - 3^{a} ed.. - UTET, 1991. (*Giurisprudenza sistematica di diritto civile e commerciale*)

Pro`eduri “kontra s-so`jetà fil-persuna ta’ l-istral`jarju” huma pro`eduri kontra s-so`jetà; l-istral`jarju huwa biss il-persuna li tidher f’isem is-so`jetà — jidher *nomine* mhux *proprio* — i\da l-parti fil-pro`eduri tkun is-so`jetà nfisha. Ladarba tkun parti fi pro`eduri [udizzjarji, ma jistax jing]ad li s-so`jetà ma tkunx g]adha te\isti.

Madankollu, g]alkemm hija tal-fehma li r-rimedju, f’`irkostanzi xierqa, jista’ jing]ata, din il-qorti taqbel illi r-rimedju huwa wie]ed straordinarju, u g]alhekk irridu naraw jekk je\istux i`-`irkostanzi straordinarji biex ikun xieraq li r-rimedju jing]ata.

Il-qorti hija tal-fehma li `-`irkostanzi fil-ka\ tallum huma argument aktar qawwi favur li jing]ata r-rimedju milli kienu `-`irkostanzi fil-ka\ ta’ *Mayflower Property Co. Ltd*. F’dak il-ka\ ir-rimedju kien ing]ata fl-interess ta’ l-azzjonisti biex jag]mel tajjeb g]al \ball li]adu l-organi tas-so`jetà, fosthom l-azzjonisti stess meta approvaw pro[ett ta’ tqassim li kien nieqes; fil-ka\ tallum ir-rimedju qieg]ed jintalab minn terzi li, g]alkemm naqsu xi ftit huma wkoll milli jkunu vi[ilanti fil-]arsien ta’ l-interessi tag]hom, kienu vittmi ta’ m[ieba *in mala fide* ta’ l-organi tas-so`jetà u ma]adu ebda sehem fil-pro`eduri li wasslu g]at-t]assir mir-re[istru.

Fuq kollox, din il-qorti, fil-qadi tad-dmir tag]ha li tara li l-li[ijiet jit]arsu, g]andha dejjem is-setg]a li tag]mel dak li hu me]tie[biex]add ma jit]alla jmur minn fuq bis-sa]]a tal-*mala fides* tieg]u: dan hu li jfisser il-prin`ipju *fraus omnia corrumpit*.

Huwa minnu li jista’ jkun li l-atturi g]andhom rimedju ie]or kontra l-azzjonisti *proprio*, kif qal ir-Re[istratur tas-So`jetajiet, i\da dak ir-rimedju huwa wie]ed sussidjarju, u anqas adegwat minn dak ta’ dritt ta’ azzjoni kontra s-so`jetà nfisha, g]ax hija s-so`jetà li tkun il-le[ittima kontradittri`i fi pro`eduri ma]suba biex jaraw jekk l-istess so`jetà kellhiex]tija meta ntilef il-bastiment *Grape One* u

l-merkanzija li kien i[orr. Dik il-prova tista' ssir a]jar f'kontestazzjoni mas-so`jetà milli ma' l-azzjonisti tag]ha, aktar u aktar meta tqis li l-pro`eduri relativi [à nbdew u mxew sa stadju avanzat.

Ir-rimedju i\da g]andu jing]ata biss safejn huwa me]tie[biex titne]]a l-]sara li [arrbu l-atturi min]abba fit-t]assir tas-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd*. G]alhekk, b'analo[ija mar-rimedju li jing]ata fl-azzjoni pawljana, il-qorti sejra tordna li t-t]assir tal-pro`eduri ta' xoljiment, stral` u t]assir ta' l-isem, u t-tqeg]id mill-[did tas-so`jetà fuq ir-re[istru, ikunu jiswew biss fl-interess ta' l-atturi.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi, wara li tg]id illi l-pro`eduri li wasslu g]ax-xoljiment, stral` u t]assir ta' isem is-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* mir-re[istru saru b'*dolus* jew *culpa lata* mill-konvenuti azzjonisti fis-so`jetà, tg]id illi dawk il-pro`eduri ma humiex opponibbli g]all-atturi, u tordna lill-konvenut Re[istratur tas-So`jetajiet jer[a' jqieg]ed lis-so`jetà *Rapsody Shipping Ltd* fuq ir-re[istru b'dan illi s-se]] tat-tqeg]id mill-[did fuq ir-re[istru jkun jg]odd biss g]all-g]anijiet tal-pro`eduri [udizzjarji u esekuttivi, jekk ikun il-ka\, mill-atturi kontra s-so`jetà relativi g]all-in`ident ta' telf ta' merkanzija fuq il-bastiment *Grape One* fid-9 ta' Di`embru 1993.

L-ispejje\ kollha ta' din il-kaw\a, fosthom ukoll l-ispejje\ tal-konvenut Re[istratur tas-So`jetajiet, g]andhom i]allsuhom il-konvenuti Benjamin Rizzo u Paul Mizzi *nomine*.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.